

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ.— Η ΑΡΑ

Ἡ «ἀρὰ» παρὸν τι κακόν, καὶ οὐχέ μέλλον. — Ποῦ καὶ διατὶ ἡ φθορὰ ἐπιπλθεν εἰς πάντας.—Πότε ἔ κατὰ τῆς ἁμαρτίας ὄργη αὐτὴ τοῦ Θεοῦ θέλει παύθει. — «εὐ-γετε» «διαδώθητε», τόρα καὶ ἐν τῷ μέλλονδι. — Ἡ Ἐξιλέωσις καὶ καταλλαγὴ ἀναγκαία, δυνατεία τοῦ παρὰ Θεοῦ υἰοθετηθέντος σχεδίου. — Ὁ ἀνθρώπος παράδειγμα διὰ τε τοὺς ἀγγέλους καὶ τὴν μέλλουσαν κτίδιν.

«Καὶ πᾶν κατάθεμα [ἢ κατανάθεμα, ἀρὰ] οὐκ ἔσται ἔτι». — Ἀποκλ. κβ΄. 3.

ΤΟ ΑΝΩΤΕΡΩ χωρίον εἶναι ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ πρὸς τὴν γενικὴν τῶν Γραφῶν διδασκαλίαν, καθ' ἣν ἔρχεται ὥρα ὁπότε τὸ ἔργον τῆς ἐξιλεώσεως καὶ καταλλαγῆς θέλει ἐπιτελεσθῆ τελείως, καὶ ὁπότε, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου τούτου, ἡ ἀρὰ θέλει τελείως ἀρθῆ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, τῆς ἐπικρατείας αὐτοῦ. Τοῦτο ὁμῶς ὑπεμφαίνει ὅτι ἡ ἀρὰ δὲν ἤρθη εἰσεῦ, ὅτι αὕτη ἐπικάθειται ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐπὶ πλέον, τὸ τοιοῦτον συνεπάγεται ὅτι ὑπῆρξέ ποτε καιρὸς καθ' ὃν ἡ ἀρὰ αὕτη ἐπῆλθεν εἰς πάντας, καθ' ὃν αὕτη ἐπεβλήθη ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τῆς γῆς. Πᾶς δὲ ὅστις ἤθελε λάβει τὸν τόπον νὰ ἐξειτάσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο ἤθελεν εὖρει τοιαύτην θαυμασιαν ἀρμονίαν ἐν ταῖς Γραφαῖς ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων σημείων, ἧς ἤθελε προξενήσῃ εἰς αὐτὸν ἔκκληξιν, καὶ πείσει αὐτὸν ὅτι αἱ Γραφαὶ δὲν εἶναι ἔργον ἀνθρωπίνης ἐπινοήσεως, ἀλλ' ὅτι, καίτοι αὗται ἐγράφησαν παρ' ἀνθρώπων καὶ κατὰ διαφόρους περιόδους, εἰς χρονικὸν διάστημα δύο χιλιάδων ἐτῶν, ἀποτελοῦσιν ἐντούτοις μοναδικὴν ἀρμονίαν ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν παρουσιάζουσι μαρτυρίαν ἐπ' οὐδενὸς δὲ ζητήματος

ἡ μαρτυρία αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον θετική, μᾶλλον συνεπῆς καὶ τελικὴ ὅσον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τῆς ἀρᾶς, τῶν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεσμάτων αὐτῆς, τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπ' αὐτῆς, καὶ τῆς τελικῆς αὐτῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τοῦ κόσμου.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀρὰ, ὡς συνήθως αὕτη ἐννοεῖται καὶ κηρύττεται, εἶναι μέλλουσα ἀρὰ αἰώνιων βασάνων — οὐχὶ δὲ παροῦσα τοιαύτη. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Γραφῶν ὁμοῦς αὕτη εἶναι ἀρὰ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, **δνλ.** θάνατος, ὅστις μέλλει νὰ ἀρθῆ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ σκεπτόμεθα περὶ τῆς ἀρᾶς αὐτῆς τοῦ θανάτου κατὰ τὸν συνήθη στενὸν καὶ περιορισμένον τρόπον, ὡς ἐξασκούσης ἐπιρροὴν κατὰ τὰς ὀλίγας ἐπιθανατίους στιγμὰς, ἢ τὰς ὀλίγας ἐπιθανατίους ὥρας, ἢ τὰς ὀλίγας ἡμέρας, ἢ τὰ ὀλίγας λεπτά, καθ' ὃν χρόνον ἐκπνέομεν ἢ χάνομεν τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς τούναντίον, ὅπως κατανοήσωμεν, τί εἶναι ἡ ἀρὰ αὐτὴν τοῦ θανάτου, θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ἐνώπιον τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ νοῦς ἡμῶν τὸν πρῶτον τέλειον ἀνθρωπον, μεθ' ὧν τῶν σωματικῶν καὶ διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων — τὴν εἰκόνα τοῦ Δημιουργοῦ αὐτοῦ, κατὰ τὰ διανοητικὰ αὐτοῦ προσόντα, τοῦ τόσον φυσικῶς, ὅσον ἐπίσης διανοητικῶς καὶ ἠθικῶς «λίαν καλοῦ» διακηρυχθέντος ὑπὸ τῆς ὑψίστης ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐθεντίας. — Γένεσ. α'. 31.

Τὸ λίαν σύντομον ἱστορικὸν ἀπόσπασμα τὸ παρεχόμενον ἡμῖν ἐν τῇ Γενέσει, ὁμοῦ μετὰ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ κατακλυσμὸς ἐξήλειψε καθολοκληρίαν πᾶσαν ἔνδειξιν ἢ μαρτυρίαν τῆς ιδιοφυίας καὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν τοῦ πατρὸς τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τῶν ἀμέσων αὐτοῦ ἀπογόνων, οὐδεμίαν παρέχει ἡμῖν βάσιν ὑπολογισμῶν ὅσον ἀφορᾷ τὰς διανοητικὰς καὶ φυσικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἐπαφινόμεθα εἰς τὸ γεγονὸς τῆς ἰδίας τοῦ Θεοῦ διακηρύξεως, καθ' ἣν πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ εἰσι «τέλεια» (Δευτερ. λβ'. 4), καὶ τὴν ἑτέραν ἐπίσης αὐτοῦ διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ ἀνθρωπος «ἐπεζήτησε λογισμοὺς [ἐφευρέσεις] πολλοὺς» καὶ ἐμολύνθη (Ἐκκλ. ζ'. 29) ὡς ἐπίσης εἰς τὸ γεγονὸς καθ' ὃ, καὶ διατελῶν εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἀρὰν, καὶ ὑπὸ τὰς ὄλως δυσμενεῖς συνθήκας ὑφ' ἃς

ὁ ἄνθρωπος ἔζη, μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Κήπου τῆς Ἐδέμ ἔξωσίν του, — παρὰ πάσας τοὔτέστιν τὰς δυσμενεῖς αὐτὰς συνθήκας, τόσον ἐξόχως τέλειος ἦν ὁ ἀνθρώπινος αὐτὸς ὄργανισμὸς, ὥστε ὁ πατὴρ τοῦ ἀνθρώπινου γένους διετηρήθη καθ' ὄλην τὴν μακρὰν περίοδον τῶν ἑννεακοσίων καὶ τριάκοντα ἐτῶν. — Γένεσ. ε'. 5.

Μόνον δὲ διὰ παραβάλλωμεν τὴν φυσικὴν αὐτὴν ζωτικότητα, τὴν ὄλως ἀβοήθητον διὰ μεγάλης πείρας περὶ τὴν χρησιμοποίησιν φαρμάκων καὶ τοσοῦτων ὑγιεινῶν διατάξεων, πρὸς τὴν παροῦσαν ἡμῶν κατάστασιν, καὶ διῶμεν ὅτι, μεθ' ὄλας τὰς ἐπιστημονικὰς ἡμῶν προόδους, καὶ τὸ φῶς καὶ τὴν πεῖραν τόσων αἰώνων, μ' ὄλον τοῦτο τὸ ἡμῖς τοῦ ἀνθρώπινου πληθυσμοῦ θνήσκει σήμερον εἰς ἡλικίαν κατωτέραν τῶν δέκα ἐτῶν, ἐν συνόλῳ δὲ ἢ κατὰ μέσον ὄρον ζωῆ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι περὶ τὰ τριάκοντα καὶ τρία μόνον ἔτη, τότε μόνον θὰ δυνηθῶμεν νὰ κρίνωμεν ὀπόσῃν φυσικὴν ζωικότητα ἀπώλεσαμεν ἀπὸ τῆς πτώσεως, καὶ μέχρι ποίου βαθμοῦ ἐπηρεάσεν ἡμᾶς «φυσικῶς» ἢ πτώσις. Ἐπειδὴ δὲ γνωρίζομεν ὅτι αἱ τε διανοητικαὶ καὶ φυσικαὶ τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσοβάθμιοι, οὕτως ὥστε, ἐν κανονικῇ τῶν πραγμάτων καταστάσει, ὅσον ὑγιέστερος τυγχάνει ὁ φυσικὸς ὄργανισμὸς τόσον ἰσχυρότεραι καὶ πραγματικώτεραι ἤθελον εἶσθαι αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις καὶ ἐνέργειαι, δυνάμεθα ἐκ τούτου νὰ σχηματίσωμεν σχετικὴν τινα ἰδέαν περὶ τῆς διανοητικῆς συστάσεως τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Μέγας Δημιουργὸς ἀπεφάνθη ὡς ὄντος λίαν καλοῦ, καὶ τὸν ὁποῖον ἐθεώρησεν ἄξιον ν' ἀναγνωρίσῃ ὡς υἱὸν αὐτοῦ, ὡς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν Αὐτοῦ ὁμοίωσιν. — Λουκ. γ'. 38.

Ἡ διανοητικὴ δὲ καὶ φυσικὴ τελειότης, ὑπὸ τοὺς ὄρους καὶ συνθήκας τοὺς ἐκτιθεμένους ἐν τῇ θείᾳ ἐξιστορήσει τῆς δημιουργίας, σαφῶς τε καὶ θετικῶς συνεπάγονται ἠθικὴν **τελειότητα**— διότι δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι, κατὰ τὰς Γραφάς, ἡ ἠθικὴ λοξοβασία, καὶ ὁ σὺν αὐτῇ ἠθικὸς ἐξευτελισμὸς ἢ ἐξαχρείωσις, δὲν εἶχον εἰσεῖν ἐπείσελθαι μετὰ τῆς πτώσεως. Οὐδὲ δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος, ἄνευ ἠθι-

κῶν στοιχείων εἰς τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ ἀναπτυξιν ἤθελε παρασταθῆ ἔν ταῖς Γραφαῖς ὡς «λίαν καλὸς» ἄνθρωπος, ἢ ὡς εἰκῶν τοῦ Δημιουργοῦ του. Τὸ νὰ ἔχη δὲ δημιουργηθῆ ὁ Ἀδάμ φυσικῶς μὲν καὶ διανοητικῶς τέλειος, οὐχὶ ὁμως καὶ κατὰ τὰ ἠθικὰ αὐτοῦ προσόντα τοιοῦτος, τοῦτο ἤθελε συντελέσει εἰς τὸ νὰ γείνη ὁ ἄνθρωπος λίαν κακὸς μᾶλλον συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν καθ' ἣν, ὅσον μεγαλείτερα προσόντα καὶ ἰκανότητα κέκτηται τις, τόσον ἀχρειέστερος καὶ κακοηθέστερος δύναται ν' ἀποβῆς ἐὰν μὴ τὰ τοιαῦτα αὐτοῦ προσόντα ὑπάγωνται ὑπὸ ἠθικὴν διακυβέρνησιν.

Ἡ κατὰ τοῦ Ἀδάμ ἐξαγγελθεῖσα θανατικὴ καταδίκη ἢ «ἀρὰ», δηλ. «Θνήσκων θέλεις ἀποθάνει» (Γένεσ. β'. 17. Ἑβρ. πρωτότυπ. καὶ Ἑκδ. Ο.), — δὲν ἀπηυθύνετο μόνον κατὰ τῶν μυῶνων καὶ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ συστάσεως, — αὕτη διελάμβανεν ὁλόκληρον τὸν ἄνθρωπον, τόσον τὸν διανοητικὸν ὅσον καὶ τὸν φυσικόν, καὶ αὕτη διελάμβανεν ὡσαύτως τὰ ἠθικὰ αὐτοῦ προσόντα ἢ ἰδιότητας, διότι αὗται ἀποτελοῦσι μέρος τῶν διανοητικῶν τοιούτων. Τοῦτο δὲ πιστοποιεῖται τελείως ἐξ ὅσων βλέπομεν σήμερον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὄν πεπτικὸς ὑπὸ πᾶσαν σημασίαν τῆς λεξεως. Διότι ἀπὸ φυσικῆς ἀπόψεως εἶναι ἐκπεφυλισμένος, καὶ, ὡς προελέχθη, ὁ μέσος ὁρος τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὰς μᾶλλον εὐνοϊκωτάτας συνθήκας, δὲν εἶναι εἰμὴ τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἀπὸ διανοητικῆς ἐπίσης καὶ ἠθικῆς ἀπόψεως γνωρίζομεν ὅτι τυγχάνει λίαν ἔλλειπῆς, ὧν εἰσέτι κάτοχος ὀργάνων ἐπιδεκτικῶν πολὺ ἀνωτέρας ἀναπτύξεως, παρ' ὅσον ὁ βραχὺς αὐτοῦ βίος ἐπιτρέπει. Ὁ Ἀπόστολος δὲ ὁμιλῶν περὶ τῶν ἠθικῶν τοῦ ἀνθρώπου προσόντων, ἀποφαίνεται, «Οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἰς πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν — πάντες ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» — πάντες μετέχουσι τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς. — Ρωμ. γ'. 10, 23.

Πρὸς τούτοις ὁ Ἀπόστολος καταδεικνύει ὅτι ὁ Ἀδάμ, ὁπότε ἐδικάσθη πρὸ τοῦ βήματος τοῦ Θεοῦ, ἦν ἐκούσιος παραβάτης, καὶ οὐχὶ ἐξαπατηθεὶς τοιοῦτος. (Α'. Τιμόθ. β'. 14). Δεικνύει δ' ἡμῖν οὕτως ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἠθικὴν

αὐτοῦ σύστασιν, καὶ τὰ ἡθικά αὐτοῦ προσόντα, ὁ Ἄδάμ ἠδύνατο νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς θείας ἀπαιτήσεις, διότι ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ τὸ νὰ δικάσῃ καὶ κατακρίνῃ διὰ τὴν ἀποτυχίαν αὐτοῦ ἄνθρωπον, ὅστις, συνεπείᾳ τῆς ἐλαττωματικῆς αὐτοῦ δημιουργίας, ἦν ἀνίκανος νὰ ὑποστῇ τὴν εἰς ἡν ὑπεβλήθη δοκιμασίαν ἐπιτυχῶς, ὑπακούων εἰς τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. Τὸ γεγονὸς δὲ ὅτι ὁ Ἄδάμ ὑπεβλήθη εἰς δοκιμασίαν, ἢ ἔκβασις τῆς ὁποίας ἦσαν ζωὴ καὶ θάνατος αἰώνιος, καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ὑπὸ τὴν τοιαύτην δοκιμασίαν ἀποτυχία αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἔκουσία, καὶ ἐπέσυρε δικαίως ἐπ' αὐτὸν τὴν καταδίκην τοῦ μεγάλου Κριτοῦ, πρὸς πλήρη ἐπ' αὐτοῦ ἐφαρμογὴν τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένης ποινῆς, δέον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις εἰς πᾶσαν ἀπροκατάληπτον καὶ λογικὴν διάνοιαν ὅτι ὁ Ἄδάμ ἦν τέλειος καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, καὶ συνεπῶς δεκτικὸς δοκιμασίας.

Τὸ δὲ γεγονὸς ὅτι ὁ Θεὸς, καὶ ἀφοῦ ἀκόμη ἡ ἀπολυτρωτικὴ τιμὴ ἐπληρώθη, ἀπέχει τοῦ νὰ δικάσῃ καὶ πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ ὑπεριάτου καὶ ἀμέμπτου Δικαστηρίου, καὶ γνωρίζει ἡμῖν ὅτι ὁ λόγος τούτου εἶναι ὅτι, ἐφ' ὅσον διατελοῦμεν ἐν πεπτωκυῖα καταστάσει, δὲν δυνάμεθα νὰ δικασθῶμεν πρὸ τοῦ βήματος τῆς ἀπολύτου αὐτοῦ δικαιοσύνης, καὶ ὅτι καὶ διὰ τῶν ἀρίστων ἡμῶν πράξεων οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιωθῇ ἐνώπιον αὐτοῦ — πάντα ταῦτα ἀποδεικνύουσι πειστικῶς, οὐχὶ μόνον ὅτι τὸ γένος ἡμῶν ἔπεσεν, ἀλλ' ἀποδεικνύουσι ἐπίσης ὅτι ὁ Θεὸς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καὶ οὐδέποτε ἤθελε δοκιμάσει καὶ δικάσῃ τὸν Ἄδάμ, ἐὰν οὗτος δὲν ἦτο ἀσυγκρίτως καλλίτερος παρ' ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα, καὶ τελείως κατάλληλος πρὸς δοκιμασίαν — δηλ. τέλειος ἄνθρωπος. Εἶναι δὲ ἐν πλήρει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ταύτην συμφωνία τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ πρόθεσις ἢ ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα τῆς χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς ἐπίσης ὅσον ἀφορᾷ τὴν κρίσιν τοῦ κόσμου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, εἶναι ὅπως ἡ κρίσις αὐτῶν γείνη διὰ χειρὸς Μεσίτου — διὰ τοῦ Χριστοῦ. «Οὐδὲ γὰρ ὁ Πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ Υἱῷ». — Ἰωάν. ε'. 22.

Ἐξετάζοντες τὸν ἄνθρωπον ὡς ἐν ὄλον (διανοητικῶς, ἠθικῶς καὶ φυσικῶς) ὡς αἱ Γραφαὶ ἐξετάζουσι αὐτὸν, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ἀρὰ, ἡ θανατικὴ καταδίκη, εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ κατὰ παντὸς μέρους ἢ στοιχείου τῆς ὑποστάσεώς του ἀτενίζοντες δὲ πέριξ ἡμῶν ἀνὰ σύμπαντα τὸν κόσμον, εὐρίσκομεν ἐπιβεβαιωτικὰ τεκμήρια τούτου ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Ὡς ἐν τῇ παρακμῇ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, τὸ ἀσθενέστερον μέλος διὰ τινος εἶναι ὁ στόμαχος, δι' ἄλλους οἱ μυῶνες, δι' ἄλλους δὲ πάλιν τὰ ὄστα, οὕτω, θεωροῦντες τὸν ἄνθρωπον ὡς ἐν ὄλον, εὐρίσκομεν ὅτι εἰς τινος ἡ μεγαλύτερα ἀπώλεια, παρακμὴ καὶ κατάπτωσις, ὑπῆρξε διανοητικὴ, εἰς ἄλλους ἠθικὴ, εἰς ἄλλους φυσικὴ, ἐντούτοις πάντες διατελοῦσι κεκηλιδωμένοι καὶ ἡμαυρωμένοι ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν πάντες ἔχουσι ἀπελπιστικῶς «ἀπωλεσθῆ» ὑπὸ τὴν ἀράν. Οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρχη ἐλπίς δι' οἷονδήποτε ὅτι θὰ ἡδύνατό ποτε νὰ ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν ἐκ τῶν δεσμῶν αὐτῶν τῆς φθορᾶς, ἐν τῇ ὁποίᾳ γεννώμεθα πάντες, ὡς εἶναι γεγραμμένον, «Συνελήφθην ἐν ἀνομίᾳ, καὶ ἐν ἁμαρτίᾳ μὲ ἐγέννησεν ἡ μήτηρ μου». (Ψαλμ. να. 5). Ἡ ἀρὰ δ' αὐτὴ τοῦ θανάτου ἐπικάθηται ἐφ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς μας, καὶ ἀποδεικνύεται οὕτω τὸ γεγονός ὅτι αὕτη δὲν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἰδίων ἡμῶν ἀτομικῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ τῶν κληρονομικῶν τοιούτων, ὅτι εἶναι ἀρὰ ἡ φθορὰ ἧτις μετεδόθη ἡμῖν ἀπὸ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδάμ κληρονομικῶς.

Ἐλέχθη ὅτι «γεννώμεθα θνήσκοντες»: πόσον δ' ἀληθὲς τυγχάνει τὸ τοιοῦτον πᾶς τις δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ἀνησυχίαι, ἀσθένειαι, κατάπτωσις, πόνοι καὶ ἀδυναμίαι δὲν εἶναι εἰμὴ αἱ στοιχειώδεις λειτουργίαι τοῦ θανάτου, ἐνεργοῦντος ἐν ἡμῖν. Οὕτως, ἐὰν μὴ ὑπῆρχεν ἡ διὰ τῶν ἀπαιτηλῶν παρερμηνειῶν τοῦ θείου σχεδίου ὑπὸ τοῦ Διαβόλου προσεπεισαγομένη τύφλωσις, οἱ ἄνθρωποι θὰ ἠδύναντο νὰ ἴδωσιν εὐχερῶς καὶ ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν σαφεῖς ἐκδηλώσεις τοῦ γεγονότος τῆς ἀρᾶς, ὡς ὁ Απόστολος λέγει, «Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὁργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν», διότι καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀδικία εἶναι ἁμαρτία (Ρωμ. α'. 18). Ὁ

Ἀπόστολος δὲν λέγει ὅτι ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ θὰ ἀποκαλυφθῆ εἰς μέλουσαν ζωὴν καὶ διὰ φλογῶν βασάνων, ἀλλ' ἐκθέτει ὀρθῶς ὅτι ἡ ὀργὴ εἶναι γεγονὸς ἐκδηλούμενον ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆς, καὶ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν, καὶ τὸ ὁποῖον γεγονὸς δύνανται νὰ ἴδωσι πάντες ὄσων οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι ἀνοικτοὶ ὥστε νὰ βλέπωσι τὰ πραγματικὰ γεγονότα ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐν λόγῳ ὑπόθεσιν. Ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτεται διὰ τῆς ὑπογραφῆς παντὸς ἰατροῦ, ἧς ὑποδηλοῖ ἀσθενείας καὶ θάνατον ἐνεργοῦντα μεταξὺ τοῦ γένους ἡμῶν. Ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτεται διὰ τῆς ὑπογραφῆς παντὸς ἐργολάβου κηδιῶν, ἧς ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ ἀνθρωπίνον γένος θνήσκει, ὅτι ἡ ὀργὴ, ἡ ἀρὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικάθηται ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτεται διὰ πάσης ἐπικηδείου πομπῆς, διὰ πάσης νεκροφόρου ἀμάξης, διὰ παντὸς νεκροταφείου, διὰ παντὸς ἐπιτυμβίου λίθου, παντὸς τεμαχίου πενθίμου καλύπτρας, καὶ πάσης πενθίμου ἐπὶ τοῦ βραχίονος ταινίας. Ἡ ὀργὴ δὲ τοῦ Θεοῦ δὲν ἀποκαλύπτεται μόνον κατὰ τῶν φαυλοτάτων τῶν ἀμαρτωλῶν, ἀλλὰ κατὰ πάσης ἀδικίας, ἀκόμη καὶ τῆς ἐλαχίστης. Τούτου ἔνεκα οὐδεμία ὑπάρχει διαφυγῆ, διότι δὲν ὑπάρχει δικαίος οὐδὲ εἰς, καὶ συνεπῶς τόσον τὰ νήπια ὅσον καὶ οἱ λευκότριχες ὑπόκεινται εἰς τὴν «ὀργὴν» ταύτην, εἰς ταύτην τὴν «ἀράν».

Ὁ Προφήτης Ἰωβ. ἐν τῇ ἀδημονίᾳ καὶ στενοχωρίᾳ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀράν, τὴν ὀργὴν, ἀνέκραξεν «εἶθε νὰ μὲ ἔκρουπτες ἐν τῷ τάφῳ [ἄδη, ἀφανείᾳ] ἕωσοῦ παρέλθῃ ἡ ὀργὴ σου, [τότε] θέλεις καλέσει, καὶ ἐγὼ θέλω σοὶ ἀποκριθῆ θέλεις ἐπιβλέψει εἰς τὸ ἔργον τῶν χειρῶν σου». (Ἰωβ. ιδ'. 13, 15). Ὁ καιρὸς οὗτος τῆς ὀργῆς, ὅστις διαρκεῖ ἤδη ἐπὶ ἑξ χιλιάδας ἔτη, μέλλει νὰ ἀχθῆ εἰς τέλος διὰ τῆς μεγάλης ἡμέρας τῆς Ἐκδικήσεως, καθ' ἣν ἡ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ προδιέταξεν ὥστε ἐπιπρόσθετος θλίψις καὶ ταραχὴ νὰ ἐπέλθῃ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐξ αἰτίας τῆς ἀπορρίψεως μεγαλειτέρων εὐκαιριῶν καὶ προνομίων, καὶ διότι ἀπέφυγον νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τοὺς νόμους τῆς δικαιοσύνης, ἀναλόγως τοῦ μέτρου καὶ βαθμοῦ τῆς ὑπὸ τοῦ Χριστιανικοῦ λεγομένου

κόσμου διακρίσεως καὶ ἀναγνωρίσεως αὐτῶν. Τούτου δ' ἔνεκα ἡ Ἡμέρα αὕτη τῆς Ἐκδικήσεως καὶ εἰδικῆς ὁργῆς, ἣτις μέλλει νὰ ἐπιπροσιεθῆ πρὸς τὴν μέχρι τῆς σιγμῆς ἐκείνης ἐπικρατοῦσαν, διακηρύττεται ὅτι θέλει εἶσθαι «Καιρὸς θλίψεως ὁποῖα ποτὲ δὲν ἔγεινεν ἀφοῦ ὑπῆρξεν ἔθνος». Οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ διαβεβαιοῦνται, ἐντούτοις, ὅτι θέλουσιν ἀξιωθῆ νὰ ἐκφύγωσι πάντα ταῦτα τὰ ἐπερχόμενα ἐπὶ τοῦ κόσμου, καὶ σταθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου. Οὗτοι θὰ διαφύγωσι τὴν εἰδικὴν αὐτὴν ὁργὴν, ἀλλὰ δὲν θὰ διαφύγωσι τὴν γενικὴν ὁργὴν, ἣτις ἀποκαλύπτεται ἀπ' οὐρανοῦ κατὰ πάσης ἀδικίας. Οὗτοι συμμετέχουσιν εἰς τὴν ὁργὴν ταύτην μετὰ τοῦ κόσμου, ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις, καὶ ἐντούτοις ὑπάρχει ἡ ἐξόχως διαγραφομένη διάκρισις καὶ διαφορὰ αὕτη, τὴν ὁποῖαν αἱ Γραφαὶ σαφῶς καταδεικνύουσι, καὶ ἣτις συνίσταται ἐκ τοῦ ὅ,τι:—

Ὅσον ἀποδέχονται τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος, καὶ οἵτινες ἀφιεροῦσιν ἑαυτοὺς τελείως εἰς αὐτὸν, λογιζονται ὡς μεταβάντες ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὡς διαφυγόντες τὴν ὁργὴν, τὴν ἄράν, ὡς «ἀποφυγόντες τὴν ἐν τῷ κόσμῳ [ὑπάρχουσαν διὰ τῆς] ἐπιθυμίας [διὰ] φθορὰν » (Β. Πέτρ. α'. 4, β'. 18, 20). Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οὗτοί εἰσιν εἰσέτι ἐν τῷ κόσμῳ, ὑποκείμενοι εἰσέτι εἰς τὸν θάνατον, καὶ δυνάμενοι νὰ συμμετέχωσι μετὰ τοῦ κόσμου εἰς τὰς ἀσθενείας, τοὺς πόνους, τὰς λύπας καὶ θλίψεις, τὰ ὅποια συνεπάγεται ἡ ἄρα, καὶ ἀπὸ κοσμικῆς ἀπόψεως οὐδεμία ὑπάρχει διαφορὰ. Ἀπὸ θείας ὁμως ἀπόψεως, ἣτις δέον νὰ εἶναι ἡ ἄποψις τοῦ πιστοῦ, ὑπάρχει λίαν εὐρεῖά τις διαφορὰ. Οἱ τοιοῦτοι δὲν λογιζονται πλέον ὡς θνήσκοντες συνεπείᾳ τῆς θείας «ὁργῆς» ἢ «ἀρᾶς», ἀλλὰ, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς δικαιώσεως αὐτῶν, καὶ τῆς μετὰ ταῦτα παραστάσεως αὐτῶν ὡς ζώσης θυσίας, ὁ θάνατος αὐτῶν λογίζεται ὡς μέρος τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὡς ὁ Ἀπόστολος ἐκφράζεται περὶ τούτου, οἱ τοιοῦτοι λογιζονται ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν ὡς ἀποθανόντες μετὰ τοῦ Χριστοῦ, συμμετοχοί, κοινωνοὶ τῆς θυσίας αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ὡς θνήσκοντες μετὰ τοῦ Ἀδάμ, ὡς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. «Εἰ ἀπε-

θάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ». — Ρωμ. σί'. 8.

Ἡ μερίς ἡμῶν, ὡσαύτως, εἰς τοὺς φυσικοὺς πόνους καὶ θλίψεις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα φυσικῶν ἀδυναμιῶν κληρονομικότητος, κλπ. Ὁ Κύριος δὲ βεβαιοῖ ἡμᾶς ὅτι, ὅ,τι δήποτε ἐκ τούτων ἤθελεν ἐπιτραπῆ νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὴν περίπτωσιν ἢ πεῖραν τῶν τοιούτων, δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἐκδήλωσις τῆς ὀργῆς αὐτοῦ ἀλλ' ὅτι πάντα τὰ κατὰ, ἅτινα ἐπιτρέπονται νὰ ἐπέλθωσι κατ' αὐτῶν, θὰ εἶναι οὕτως ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς θείας σοφίας, δυνάμεως καὶ ἀγάπης, ὥστε νὰ συντελέσωσι πρὸς τὸ καλὸν αὐτῶν, ὡς παιδεῖται ὅπως ἀναπτύξωσιν ἐν αὐτοῖς μᾶλλον ἀφθόνως τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ οὕτω καταστήσῃ αὐτοὺς ἐπὶ τέλους καταλλήλους καὶ παρασκευάσῃ αὐτοὺς, ὡς τέκνα Αὐτοῦ, διὰ τὴν δόξαν, τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν, — ἀπεργαζόμενος ἐν αὐτοῖς τοὺς εἰρηνικοὺς καρπὸς τῆς δικαιοσύνης, καὶ προετοιμάζων διὰ αὐτοὺς καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης. (Φιλιπ. β'. 13. Ρωμ. β'. 7. Ἑβρ. ιβ'. 11, Β. Κορθ. δ'. 17. — Β. Πέτρο. α'. 4 — 11.) Οὐχ' ἦτιον ὁμως εἰς πάντα ταῦτα οὗτοι περιπατοῦσι διὰ πίστεως, καὶ οὐχὶ δι' ὄψεως. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐξωτερικὸν φαινόμενον, οὐδὲν περισσότερον ἔχουσιν οὗτοι ἀφ' ὅ,τι ἔχει ὁ κόσμος. Τοῦναντίον, τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ φαίνονται πολλάκις ἔχοντα περισσοτέρας δυσκολίας, περισσοτέρας δοκιμασίας, περισσοτέρας στενοχωρίας καὶ θλίψεις, περισσοτέρους πόνους, ἢ ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς δὲν πολιτεύεται διαφόρως, διότι δὲν ἤχθη οὗτος εἰσεῖτι εἰς κατάστασιν συνδιαλλαγῆς καὶ συνταυτίσεως πρὸς αὐτὸν. Καὶ ἡ τοιαύτη ἀκόμη πολιτεία, ἣτις ἀποβλέπει πρὸς περισσοτέραν αὐξήσιν πίστεως εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εὐλογία, παιδεία, διαπαιδαγώγησις ἀνάπτυξις χαρακτῆρος, ἀγαθὸς καρπὸς τοῦ Πνεύματος.

Ἄλλὰ τὸ ζήτημα ἡμῶν — τὴν ἀνάγκην τῆς διαλλαγῆς ἢ καταλλαγῆς — ἐξετάζομεν ἤδη ἐξ ἀπόψεως τοῦ κόσμου ἐν γένει, ἀπαξιάσεως δηλ. τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀρά, ἡ καταδίκη, ἡ ἐτυμηγορία τοῦ θείου νόμου κατὰ πάσης ἀτελείας, εἶναι ὄλεθρος, καταστροφή. Ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὰ πάντα λίαν

καλά, καὶ αὕτη εἶναι ἡ μόνη κατάστασις ἐν τῇ ὁποίᾳ πᾶν πρᾶγμα δύναται νὰ εἶναι τελείως ἀνεκτὸν καὶ ἱκανοποιητικὸν εἰς Αὐτὸν. Τὸ γεγονὸς δὲ ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνέχεται καὶ ἐπιτρέπει τὴν ὑπαρξίν ἀτελῶν πραγμάτων— ἀτελῶν ὑπάρξεων καὶ ἀτελῶν ὄρων καὶ συνθηκῶν πραγμάτων— δὲν εἶναι οὐδό- λως ἀπόδειξις μεταβολῆς σχεδίου ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ: ἡ περίοδος αὕτη τῶν ἀτελειῶν ἐπιτρέπεται διότι ἡ θεία σοφία προεῖδεν ὁποῖα ἔνδοξος ἔκβασις δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τοιαύτης καταστάσεως, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Θεὸς «ἐνεργεῖ τὰ πάντα κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ». (Ἐφεσ. α'. 11). Ἡ δύνατο, ἐπὶ παραδείγματι, νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν Διάβολον, τὴν συγμῆν καθ' ἣν οὗτος ἐγένετο παραβάτης — ἐπίσης δὲ τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν θέσιν αὐτῶν ἀγγέλους, καὶ προσέτι τὸν ἄνθρωπον οὕτω δὲ ἤθελεν ἀποφευχθῆ ἡ δημιουργία ἀτελοῦς ἀνθρωπίνου γένους, κλπ. Ἀλλ' ἀντὶ τούτου τὸ θεῖον σχέδιον προδιέταξεν ὅπως ἐπιτραπῆ ἐπὶ τινα καιρὸν εἰς πᾶν ἐφάμαρτον καὶ ἀτελὲς δημιούργημα νὰ βαδίζωσι τὸν δρόμον των ἐπὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα δὲν ἤθελον ἀποβῆ προσκόμματα εἰς τὴν μεγάλην ἔκβασιν τῆς παρὰ Θεοῦ διατάξεως τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου, ἵνα οὕτως εἰκῶν τις καὶ διδακτικὸν παράδειγμα τεθῆ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Σατανᾶ, τῶν πεπτωκότων ἀγγέλων καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, περὶ τῶν κατωφερῶν καὶ ἐξευτελιστικῶν τάσεων τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ πτώσις καὶ ὑπαγωγή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπὸ τὴν δικαίαν ποινήν τοῦ θανάτου, τοῦ ὀλέθρου, ἦν τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῆς ἐλλείψεως γνώσεως ἐκ μέρους τῆς Εὔας, καὶ τῆς συνεπείᾳ τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως ἐξαπατήσεως ταύτης ἐμπεριλαμβάνει δὲ, δυνάμει τοῦ νόμου τῆς κληρονομικότητος, πολλούς, οἵτινες δὲν παρέβησαν νοημόνως καὶ ἐκουσίως τὸν θεῖον νόμον. Τὸ γεγονὸς δὲ τοῦτο ἀφῆκεν ἀνοικτὴν τὴν εὐκαιρίαν πρὸς ἐξάσκησιν τῆς θείας ἀγάπης καὶ ἐπιεικειᾶς, καὶ παρέσχεν ἐνταυτῷ ὑπόδειγμα τῆς ἐνεργείας καὶ ὁμοξατίας τῶν θείων ἰδιοτήτων, αἵτινες δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκδηλωθῶσι καὶ παρασταθῶσι τόσον τελείως, καθ' οἷονδῆποτε ἄλλον τρόπον τὸν ὁποῖον ἡμεῖς δυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν. Ἀπειτέλει-

λοιπὸν, μέρος τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου τοῦ Δημιουργοῦ τὸ γεγονός ὅπως ἀποκαλύψη ἑαυτὸν, τὰς ιδιότητας τοῦ χαρακτῆρος Αὐτοῦ, πρὸς τὰ πλάσματά του, — οὐχὶ μόνον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλ' ἐπίσης καὶ πρὸς τὰς ἀγγελικὰς στρατιάς. Ἀναμφισβητήτως δὲ, ὁπόταν τὸ μέγα σχέδιον τῆς σωτηρίας τελείως συμπληρωθῆ, οἱ οὐράνιοι ἄγγελοι, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ συνδιαλλογέντες πρὸς τὸν Θεὸν ἐκ τοῦ κόσμου, θὰ γνωρίσωσι περὶ τοῦ θείου χαρακτῆρος — τῆς σοφίας δικαιοσύνης, ἀγάπης καὶ δυνάμεως — εἰς ἀσυγκρίτως μεγαλείτερον βαθμὸν, παρ' ὅτι ποτε πρότερον εἶχε κατανοηθῆ, ἢ θὰ ἠδύνατο ποτε νὰ κατανοηθῆ, ἄνευ τῶν διὰ τῆς ἀνοχῆς καὶ ἐπιτρέψεως τῆς ἁμαρτίας διδασκομένων ἤδη μεγάλων μαθημάτων, καὶ τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ τὸ θεῖον σχέδιον, ὑποσχεθείσης ἀπολυτρώσεως. Τοῦτο δὲ ὑποδηλοῦται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ὅστις βεβαιοῖ ἡμᾶς ὅτι «οἱ ἄγγελοι ἐπιθυμοῦσι παρακύψαι» εἰς ταῦτα, — ὅτι βαθέως ἐνδιαφέρονται δι' αὐτά. — Α. Πέτρ. α'. 12.

Ὡς παρετηρήσαμεν ἤδη, ἡ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καταδίκη εἶναι ἀπολύτως δικαία, οὐδεμία δ' ἀπολύτως ἐχώρει δικαιολογία πρὸς ἔκκλησιν τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως λόγῳ δικαιοσύνης (ἅτε τοῦ γεγονότος ἀναγνωριζομένου ὅτι ὁ Ἀδάμ εἶχεν ἐπαρκῆ γνώσιν τοῦ ἑαυτοῦ Δημιουργοῦ, οὕτως ὥστε νὰ ἐξασκήσῃ ἀπεριόριστον εἰς αὐτὸν ὑπακοήν, καὶ ἀνομολογουμένου ὡσαύτως ὅτι δὲν ἦτο εἰμὴ δικαία διάταξις ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἡ ζωὴ ἣτις δὲν ἠθέλεε χρησιμοποιηθῆ συμφώνως πρὸς τὰς δικαίας καὶ φιλανθρώπους αὐτοῦ διατάξεις, ἔδει ν' ἀπαλλοτριωθῆ, ν' ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τοῦ ἔχοντος ταύτην). Οὐχ' ἦτιον δυνάμεθα εὐχερῶς νὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ διάφορόν τινα ποινὴν ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ταύτην ἄνευ παραβιάσεως οἰωνοδήποτε ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης. Ἐχομεν δ' ἀπόδειξιν τούτου ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπολιτεύθη πρὸς τοὺς πεπτωκότας ἀγγέλους. Οὗτοι δὲν ἐτέθησαν ὑπὸ θανατικὴν καταδίκην. Τουναντίον, ἡ ἐπ' αὐτῶν ἐπιβληθεῖσα ποινὴ ἦν ὅτι οὗτοι ἐδεσμεύθησαν, περιορίσθησαν, καὶ διατελοῦσιν εἰσέτι δεδεσμευμένοι, ἀναμένοντες τὴν τελικὴν αὐτῶν δίκην. — Ἰούδας 6.

Ὁμοιοτρόπως ὁ Θεὸς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψη ὅπως ὁ ἄνθρωπος ζήσῃ καθ' ὅλας τὰς ἐξ αὐτὰς χιλιάδας τῶν ἐτῶν, ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐδέμ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἄνευ παραβλάβης τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ συστήματος, καὶ χωρὶς νὰ ὑποβάλλῃ αὐτὸν ὑπὸ τὴν καταδίκην καὶ ἐξουσίαν τοῦ θανάτου. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ ἄγγελοι οἱ μὴ τηρήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν, θὰ ἠδύναντο νὰ διατηρηθῶσι ζῶντες μέχρι τῆς κρίσεως τῆς μεγάλης ἡμέρας ὅπως τότε ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν θεωρηθῆ καὶ δικασθῆ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν περιορίζεται ἐν ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ — ἡ αὐτὴ δὲ ποικιλία τὴν ὁποίαν παρατηροῦμεν εἰς τὴν φύσιν, ὅτι ἐν ἄνθος διαφέρει ἐνὸς ἄλλου εἰς δόξαν καὶ κάλλος, καὶ ἐν κτίσμα διαφέρει ἐνὸς ἄλλου κτίσματος, συμβαίνει ὁμοίως καὶ ὑπὸ τὴν «πολυποίκιλον σοφίαν τοῦ Θεοῦ», ὡς ὁ Ἀπόστολος ἀποκαλεῖ ταύτην (Ἐφεσ. γ'. 10) ὁ Θεὸς ἐκλέγει μίαν μέθοδον πολιτείας καὶ ἐνεργείας ἀπέναντι τῶν ἁμαρτησάντων ἀγγέλων, καὶ ἑτέραν μέθοδον ἐνεργείας ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων οἵτινες κατέστησαν ἁμαρτωλοί. Ἡ θεία ὀργὴ ἐκδηλοῦται κατ' ἀμφοτέρων τούτων, ὀργὴ ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης, ἣτις μισεῖ πᾶσαν ἁμαρτίαν, πᾶν κακὸν, τὰ ὁποῖα καὶ θέλει ἐξολοθρεύσει, ἀλλ' ἡ ὁποία ὀργὴ θὰ πράξῃ ἐπίσης πᾶν ὅτι δύναται νὰ γείνη δι' ἐκείνους ἐκ τῶν ἐργατῶν τοῦ κακοῦ, οἵτινες ἤθελον ἀποβῆ εὐπειθεῖς καὶ ἀφωσιωμένοι ὑπηρέται τῆς δικαιοσύνης, ἀφοῦ ἀποκτήσωσι μεγάλην πείραν ἐκ τῆς ἁμαρτίας, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς δικαιοσύνης, καὶ τῶν ἰδιαίτερων ἐκάστης ἀποτελεσμάτων.

Ἐν τῇ πρὸς τὸν ἄνθρωπον παλιτεία αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τὸ μέσον ὅπως ἐκθέσῃ παραδειγματικῶς τὴν τελικὴν ἔκβασιν τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν τὸν ὄλεθρον. Τοῦτο δὲ μαρτυρεῖται εἰς τὰς διαφόρους πρὸς τὸν ἄνθρωπον δηλώσεις αὐτοῦ, «Ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτήσασα, αὕτη θέλει ἀποθάνει». «Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος». Ὁ ἔστιν, εἰς τὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπον γενομένους αὐτὰς δηλώσεις του, ὁ Θεὸς ἐκτίθεισιν ἀπλῶς γενικὸν τινα νόμον, ὅστις, μετ' οὐ πολὺ, θέλει καταστῆ ὁ ἀπόλυτος κανὼν ἐπὶ πάσης τῆς δεσποστείας αὐτοῦ, ἐφ' ὅλης τῆς κτίσεως **τούτέστιν** ὅτι, πᾶν τὸ ὁποῖον δὲν

εἶναι τέλειον θέλει ἐξολοθρευθῆ, καὶ ἐκεῖνα μόνον ὅσα εἶναι τέλεια, ἀπολύτως τέλεια, ἐν ἀπολύτῳ ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ θεῖον θέλημα καὶ τὴν θεῖαν βουλήν, θὰ ἐξακολουθήσωσιν ὑπάρχοντα αἰωνίως, εὐλογία εἰς ἑαυτά, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τὸν Δημιουργόν, καὶ εὐεργετικὰ εἰς πάντα τὰ κτίσματά του.

Ἄλλ' ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἐχρησίμευσε τὸ παράδειγμα τῆς λειτουργίας τῆς τοιαύτης ἀρχῆς, ὥστε ἕκαστον μέλος τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας ἀπεκόπη, ἐξωντώθη διὰ θανάτου, διότι — «Θάνατος διήλθεν ἐπὶ πάντας» — μ' ὄλον τοῦτο ὁ σκοπὸς τῆς θείας βουλῆς, χρησιμοποίησάσης οὕτω τὸ ἀνθρώπινον γένος ὡς παράδειγμα τῆς ἀσστηρότητος τῆς θείας δικαιοσύνης ἐν τῇ ἐξωντώσει τοῦ κακοῦ, δὲν εἶναι ὅπως ἀνεχθῆ ἢ ἐπιτρέψῃ ἵνα ἡ ἀνθρωπότης πάσχη, διότι ἐχρησιμοποιήθη οὕτως ὡς παράδειγμα. Τὸνναντίον, ἡ θεία διάταξις προέθεται ὅπως τὸ ἀνθρώπινον γένος λάβῃ οὐχὶ ὀλιγωτέραν πείραν τοῦ θείου ἐλέους, τῆς θείας εὐνοίας καὶ ἀγάπης, ἢ ὅσην θὰ δοκιμάσῃ οἰονδήποτε ἄλλο ἐκ τῶν κτισμάτων τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο δὲ ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσε διὰ τὸν ὠρισμένον καιρὸν ἀπολύτρωσιν πάντων, τελείως ἐπαρκῆ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς περιστάσεως, ὥστε, ὅπως διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου (Ἄδάμ) οἱ πολλοὶ κατεσταθῆσαν ἁμαρτωλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς (Ἰησοῦ) δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. — Ρωμ. ε'. 19.

Τοῦτο δὲ δὲν λέγει, οὐδὲ ἐννοεῖ ὅτι οἱ πολλοὶ δέον νὰ κατασταθῶσι δίκαιοι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Εὐαγγελίου, ἢ ἄλλως οὐδέποτε θέλουσι κατασταθῆ τοιοῦτοι: τὸνναντίον ἡ Γραφικὴ διαβεβαίωσις εἶναι ὅτι «μικρόν τι ποίμνιον» καὶ μόνον εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες θέλουσι κατασταθῆ δίκαιοι κατὰ τὸν παρόντα πονηρὸν αἰῶνα, — ἐκεῖνοι καὶ μόνον, οἵτινες ἐλκύονται εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ καλοῦνται εἰς τὴν ὑψίστην κλήσιν τῆς μετὰ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ συγκληρονομίας. Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους οὐδὲ θὰ ἐλκυσθῶσι κἄν, μέχρις οὗ ὁ Χριστὸς (Κεφαλὴ τε καὶ σῶμα) ἀνυψωθῆ εἰς τε τὰ παθήματα καὶ τὴν δόξαν, συμφώνως πρὸς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν». (Ἰωάν. στ'.

44. β'. 32). Ἡ δὲ παγκόσμιος αὕτη ἔλξις ἀνήκει εἰς τὸν μέλλοντα χιλιετῆ αἰῶνα, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν παρόντα, οὐδὲ εἰς τοὺς παρελθόντας αἰῶνας. Δὲν θὰ εἶναι δὲ ἡ ἔλξις ὀλίγων τινῶν, οὐδὲ μιᾶς τινος τάξεως ἀνθρώπων, οὐδὲ ἑνὸς ἔθνους, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, ἀλλ' ἡ ἔλξις ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τοῦ διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος ἀπολυτρωθέντος.

Ἡ ἔλξις αὕτη, οὐχ' ἦτιον δὲν θὰ γίνηται διὰ βίας ἢ καταναγκασμοῦ διότι ὡς εἶναι δυνατὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀνθίστανται καὶ ἀντιδρῶσιν εἰς τὴν ἔλξιν τοῦ Πατρὸς κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, ὥστε νὰ καλῶνται μὲν πολλοὶ ὀλίγοι δὲ νὰ εκλέγωνται, οὕτως ἐπίσης θέλει εἶσθαι δυνατὴ ἡ ἀντίστασις καὶ ἀνιδράσις ἐκ μέρους τοῦ κόσμου κατὰ τῆς ἔλξεως τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα. Αἱ Γραφαὶ ἐντούτοις βεβαιοῦσιν ἡμᾶς ὅτι ἡ ὁδὸς θέλει γείνει τότε τόσον ὀμαλή, καὶ οἱ ὄροι τόσον λογικοί, ὥστε μόνον οἱ ἀγαπῶντες τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ἐκλέγοντες αὐτὴν ἐσκεμμένως, ἀφοῦ ἦλθον εἰς ἐπίγνωσιν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας, θέλουσιν καταριθμηθῆ μετὰ τῶν ἀνθισταμένων εἰς τὸν Μέγαν Προφήτην, οἵτινες καὶ θέλουσιν ἐξολοθρευθῆ παρ αὐτοῦ ἐν τῷ Δευτέρῳ Θανάτῳ. — Πράξ. γ'. 23.

Ἐξετάζοντες τὴν ἀπέναντι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους πολιτείαν τοῦ Θεοῦ ἐξ ἀπόψεως τοῦ τέλους τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, βλέπομεν ὅτι, μακρὰν τοῦ νὰ ὑπῆρξε δυσμενῆς ἡ θεία πολιτεία κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἢ καθ' ἡμῶν ἐκτέλεσις ἢ ἐφαρμογὴ τῆς ἄκρας ποινῆς τοῦ θείου νόμου, συνοδευθεῖσα, ὡς πράγματι ἐγένετο, καὶ διὰ τῆς ἐκδηλώσεως καὶ ἐνεργείας τοῦ θείου ἐλέους διὰ τοῦ Χριστοῦ, πρὸς ἀντίλυτρον καὶ ἀποκατάστασιν, ὑπῆρξε πράγματι μεγάλη εὐλογία. Τοῦτο ὁμως δὲν δύναται νὰ κατανοηθῆ εἰμὴ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἀπόψεως καὶ μόνον. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ ταύτης βλέπομεν οὐχὶ μόνον τὰς λύπας καὶ θλίψεις, τοὺς πόνους, τοὺς θανάτους καὶ τοὺς θρήνους τοῦ παρόντος καιροῦ, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν δικαίαν ποινὴν τῆς παραβάσεως, τὸ φυσικὸν αὐτῆς ἀληθῶς ἀποτελεσμα, ἀλλὰ βλέπομεν ἐπίσης τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀρᾶς αὐτῆς, ἀγορασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Λυτρωτοῦ ἐπὶ Γολγοθᾶ, καὶ μέλλουσιν ἀκολουθῶντες νὰ ἀ-

χθῆ εἰς πέρας ὑπὸ τοῦ ἰδίου Λυτρωτοῦ — τῆς Ἐκκλησίας ἐκ-
λεγομένης κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα τοῦ Εὐαγγελίου, συμφώ-
νως πρὸς τὸ θεῖον πρόγραμμα, ὅπως γείνη Νύμφη καὶ συγ-
κληρονόμος αὐτοῦ ἐν τῇ Βασιλείᾳ.

Ὅσον δὲ ἀυστηρὰ καὶ ἄν ὑπῆρξεν ἡ εἰς θάνατον καταδί-
κη, ἡ ποινὴ τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδάμ (ὁμοῦ μετὰ τῶν πάντων,
ὀδυνῶν καὶ θλίψεων τῆς τοιαύτης θανατηφόρου καταστάσεως,
καθ' ὅλας τὰς παρελθούσας ἑξ ἑξακλιᾶδας τῶν ἐτῶν), πιστεύομεν
ἐντούτοις ὅτι ἡ μερὶς τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξε μᾶλλον εὐνοϊκὴ ἢ
ἢ τῶν ἀγγέλων, οἵτινες δὲν ἐτήρησαν τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀρχὴν,
οἵτινες δὲν κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, καὶ οἵτινες ὡς ἐκ
τούτου δὲν ἀπώλεσαν τὰς ζωτικὰς αὐτῶν δυνάμεις διὰ θανά-
του, οὐδὲ δοκιμάζουσιν ἀσθενείας ἢ πόνους, ἀλλὰ τῶν ὁποίων
περιωρίσθησαν ἀπλῶς αἱ ἐλευθερίαι καὶ ἡ μετὰ τῶν ἀγίων ἐπι-
κοινωνία των. Ἐὰν δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος μετεχειρίζετο παρὰ
Θεοῦ καθ' ὃν τρόπον καὶ οἱ πεπτωκότες αὐτοὶ ἄγγελοι, καὶ
ἀφίνετο νὰ διατελῆ κύριος τῶν ἐλευθεριῶν του, καθόσον ἀφο-
ρᾷ τὴν ἐπὶ γῆς ἀνασιτροφὴν αὐτοῦ, κτλ., δυνάμεθα νὰ φαν-
τασθῶμεν ὁποῖα τρομερὰ κατάστασις πραγμάτων ἤθελεν ἐ-
πικρατήσῃ μέχρι τοῦ παρόντος καιροῦ — μέχρι ποίου ἀπε-
ριορίστου βαθμοῦ ἤθελε πολλαπλασιασθῆ τὸ κακόν, μέχρι
ποίου δὲ βαθμοῦ ἢ περὶ τὸ ἐργάζεσθαι τὸ κακὸν ἀνθρωπινῆ
δξύδερκεια καὶ πανουργία ἤθελεν αὐξήσῃ τὰς δόνας καὶ
θλίψεις τῆς γῆς. Καὶ ἐν τῇ σημερινῇ ἀκόμῃ καταστάσει τῶν
πραγμάτων δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ὅτι καὶ αὕτη ἡ νῦν
βραχυβιότης τῶν ἀνθρώπου εἶναι ἐπαρκὴς ὥστε νὰ παρα-
γάγῃ καὶ ἀναπτύξῃ θαυμασίαν ἰδιοφυίαν πρὸς ἰδιοτέλειαν,
θαυμασίαν σοφίαν πρὸς ἀνάδειξιν καὶ μεγαλοποίησιν ἑαυτοῦ
καὶ κατάθλιψιν τῶν ὁμοίων του. Ὅταν δὲ λάβωμεν ὑπ'
ὄψιν ὅτι τινὲς τῶν ἑκατομμυριούχων τῆς σήμερον ἦσαν πτωχὰ
ποιδιά, καὶ ἡ παρ' αὐτῶν συσσώρευσις ἑκατὸνῆ διακοσίων ἑ-
κατομμυρίων δολλαρίων ἐπετελέσθη εἰς ὀλιγώτερα τῶν πεν-
τήκοντα ἐτῶν, τί θὰ ἠδυνάμεθα νὰ περιμένωμεν ἐκ παρο-
μοίας ἰδιοφυίας, εἰὰν αὕτη εἶχεν ἐνώπιον αὐτῆς στάδιον ὁ-
λοκλήρων αἰῶνων πρὸς δρᾶσιν. Τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα, εἰς τὸ
ὁποῖον αὕτη ἤθελε καταλήξῃ ἤθελεν εἶσθαι ἡ ὑποδούλωσις

ὁ τέλειος ἐξευτελισμός, καὶ ἡ ἀποκτήνωσις μεγάλου μέρους τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ὀλίγων ὑπερόχων νοῶν, ὑπερόχων εἰς τε τὴν πανουργίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ ταύτης θεωροῦντες τὸ ζήτημα, αἱ καρδίαι ἡμῶν ἀνυψοῦνται ἐν εὐγνωμοσύνῃ πρὸς τὸν Θεόν, διότι ἡ μορφή τῆς «ἀρᾶς» ἢ κατακρίσεως, ἣτις ἐπῆλθεν εἰς ἡμᾶς, ἦν ἐκείνη τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἐπέτρεπεν εἰπών— θνήσκων θέλεις ἀποθάνει. Ἐὰν δὲ ἐνταυτῷ, αἱ δοκιμασίαι ἡμῶν, ὡς γένους, ἐχρησίμευσαν ἔμπρακτον μάθημα οὐχὶ μόνον εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἀγγέλους, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πεπιτωκότας ἀγγέλους, ἔχομεν ἐπὶ πλέον λόγον ὅπως χαίρωμεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καθ' ὅσον δὲ γνωρίζομεν, ἡ πρόθεσις τοῦ Θεοῦ δυνατὸν νὰ εἶναι ὅπως τὸ ἐντοῦτο μέγα μάθημα τῆς καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλότητος τῆς ἁμαρτίας, καὶ τῶν ἀναποφεύκτων αὐτῆς ἀποτελεσμάτων, χρησιμοποιεθῆ εἰς διδασκαλίαν ἄλλων κόσμων συνειδητῶν ὄντων, μὴ εἰσέτι δημιουργηθέντων. Τίς δὲ δύναται νὰ εἰπῇ ὅτι, εἰς ἀπώτατον ἄφ' ἡμῶν μέλλον, δὲν θὰ ληφθῶσιν ἐκ μέσου τῶν ἀξίων τοῦ ἀπολυτρωθέντος καὶ ἐπανορθωθέντος γένους τῆς γῆς, τοιοῦτοι ὅποιοι θὰ χρησιμεύσωσι διδάσκαλοι καὶ παιδαγωγοὶ μὴ εἰσέτι δημιουργηθέντων δυσεκατομμυρίων ὑπάρξεων, διδάσκαλοι, οἵτινες ἔσχον ἔμπρακτον πεῖραν τῆς ἁμαρτίας, καὶ οἵτινες θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ λαλήσωσιν ἐξ ἰδίας πείρας, ποδηγετοῦντες ἄλλους κατὰ τῆς ἐλαχίστης ἐκτροπῆς ἢ λοξοδρομίας ἀπὸ τῆς ἀπολύτου ὑπακοῆς εἰς τὸ θεῖον θέλημα.

Παράδειγμα τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς χρησιμοποίησεως ἑνὸς ἀτυχήματος πρὸς εὐλογίαν ἐκείνων οἵτινες χρησιμεύουσιν ἢ θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τοιοῦτος διδακτικὸν μάθημα, ἔχομεν ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ Ἰσραήλ, ὡς ἔθνος, ἐκλήθη ἐκ μέσου τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, καὶ ἐχρησιμοποίηθη ὡς τύπος, ὡς τυπικὸς λαός. Ἡ πρὸς αὐτοὺς Διαθήκη τοῦ Νόμου, καίτοι κατὰ τὸ φαινόμενον ἦν μέγα πλεονέκτημα, κυρίως εἰπεῖν, ἀπετέλει δι' αὐτοὺς μίαν δευτέραν δοκιμασίαν, ἢ εἰς τὴν ὁποίαν δοκιμασίαν ἀποτυχία των ὑπήγαγεν αὐτοὺς ὑπο δευτέραν καταδίκην, ἀφίνουσα αὐτοὺς, ὡς

λαόν, φαινομενικῶς, μᾶλλον τελείως καταδικασμένους, παρὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον κόσμον ὁ Θεὸς προέθετο ἤδη (ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ Διαθήκῃ αὐτοῦ), ὅπως δικασθῆ διὰ πίστεως, ἀφοῦ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ δικαιωθῆ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ νόμου. Ἡ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ Διαθήκη ἀπήτει τέλεια ἔργα ὁ δὲ Ἰσραὴλ μὴ δυνάμενος ἔνεκα τῆς κληρονομικῆς ἀδυναμίας τῆς σαρκὸς νὰ παραγάγῃ τέλεια ἔργα, ὑπέπεσεν ὑπὸ τὴν «ἀράν» ἢ θανατικὴν καταδίκην τῆς ἰδίας αὐτῶν Διαθήκης. Οὕτω δὲ ἡ Διαθήκη ἐκείνη, ἣτις εἶχε προορισθῆ διὰ ζωὴν (ἣτις ἐσκόπει νὰ παράσχῃ ζωὴν αἰώνιον) εὗρέθη οὔσα μέσον πρὸς θάνατον (Ρωμ. ζ'. 9—14). Πλὴν, καίτοι ὁ Θεὸς ἐχρησιμοποίησεν οὕτω τὸν Ἰσραὴλ ὡς τυπικὸν λαόν, καὶ ὡς παράδειγμα τοῦ γεγονότος ὅτι οὐδεὶς ἀτελῆς ἄνθρωπος δύναται νὰ τηρήσῃ τὸν τέλειον νόμον τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐπέτρεπεν ὁμοίως ἢ τοιαύτη αὐτῶν χρησιμοποίησις, ἣτις διελάμβανε τὴν καταδίκην αὐτῶν, νὰ συνεργήσῃ καὶ ἐπιφέρῃ τὸν αἰώνιον αὐτῶν ὄλεθρον καὶ συνεπῶς, ἐν τῇ ἀπολυτρώσει τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸ σχέδιον αὐτοῦ διειτάχθη οὕτως ὥστε ἡ αὐτὴ θυσία διὰ τῆς ὁποίας ὄλον τὸ γένος τοῦ Ἀδάμ ἀπελυτρώθη διὰ τοῦ Χριστοῦ, ὑπέδρασεν ἐπίσης καὶ εἰς τὸ εἰδικῶς εὐνοηθὲν ἔθνος, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὴν Διαθήκην τοῦ Νόμου, ἦτο τὸ εἰδικῶς καταδικασθὲν ἔθνος. (Ρωμ. β'. 11—13, γ'. 19—23). Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἦν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐγεννήθη ὑπὸ τὴν Διαθήκην τοῦ Νόμου, ὅπως ἀπολυτρώσῃ ἐκείνους οἵτινες κατεδικάσθησαν ὑπὸ τὸν Νόμον, διὰ τῆς ἰδίας θυσίας, διὰ τῆς ὁποίας ἀπελύτρωσεν ὄλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ ἀρχικῶς καταδικασθὲν ἐν τῷ Ἀδάμ. — Γαλάτ. δ'. 4, 5.

Βλέπομεν, ὅθεν, ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου συνδιαλλαγῆς, ἡ ἀνάγκη τῆς καταλλαγῆς καὶ ἐνώσεως αὐτῶν, ἔγκειται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸς καὶ μόνος εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ ὅτι, ἐὰν οἷονδήποτε τῶν πλασμάτων Αὐτοῦ μέλλει νὰ ἀπολαύσῃ αἰώνιον ζωὴν, αὕτη δεὸν νὰ εἶναι ὡς δῶρον ἢ χάρισμα ἐκ μέρους αὐτοῦ. «Τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ

ἡμῶν». (Ρωμ. σί. 23). Συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς θείας διακυβερνήσεως καὶ τοῦ θείου νόμου, ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ προβλέψη καὶ ἀνεχθῆ τὴν ἁμαρτίαν εἰς ὃ γδῆποτε βαθμὸν ἀνοχῆς (Ἀββακ. α'. 13). Δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ οὐδὲ ν' ἀποδεχθῆ τὴν ἀνάγκην τῆς διαπράξεως τῆς ἁμαρτίας, καθ' οἷονδῆποτε βαθμὸν. Ὡν αὐτὸς τέλειος, ὁσος καὶ διάταξις αὐτοῦ εἶναι ὅτι ἀτελεῖς ἄνθρωποι οὐδόλως θέλουσιν ἀναγνωρισθῆ ὡς υἱοὶ αὐτοῦ, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐλήφθη πρόνοια δι' αἰωνίαν αὐτῶν ὑπάρξιν. Τούτου δ' ἔνεκα, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς πτώσεως, οὐχὶ μόνον ὑπήχθη ὑπὸ καταδίκην θανάτου, ἀλλ' ἐπιπροσθέτως ἐμόλυνεν ἑαυτὸν, ἐξηυτελίσθη καὶ διεφθάρη, καὶ εἰς μέγαν βαθμὸν ἀπέσβεσεν ἀπὸ τοῦ νοῦ καὶ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ τὴν θείαν ομοιότητα, διὰ τοῦτο ἡ μόνη ἐλπίς δι' αἰώνιον ζωὴν ἔγκειται εἰς τινα δύναμιν, ἢ τρόπον, ἢ μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου δύο τινὰ δύνανται νὰ ἐπιπελεσθῶσιν: (1) Ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς θανατικῆς καταδίκης, ἣς ἐπεβλήθη αὐτῷ ὑπὸ τῆς Δικαιοσύνης. (2) Ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐκ τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τῆς διαφθορᾶς τῆς ἁμαρτίας, εἰς κατάστασιν ἀπολύτου ἁγιωσύνης καὶ τελειότητος ἐξ ἧς ἐξέπεσεν. Ἐὰν τὰ δύο ταῦτα ἐπιτευχθῶσιν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑπάρχει ἐλπίς. Ἐὰν δὲ ἀμφοτέρωτα δὲν κατορθωθῶσιν, ὁ ἄνθρωπος οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα κέκτηται δι' αἰώνιον ζωὴν.

Εἰς μάτην ἀτενίζομεν διὰ βοήθειαν εἰς τὴν πεπιτωκυῖαν οἰκογένειαν, διότι καίτοι ὑπάρχουσί τινες ὀλιγώτερον πεπιτωκότες παρὰ τοὺς λοιπούς, ὀλιγώτερον ἐξηχρειωμένοι, πάντες ἐν τούτοις ἡμαρτιον, πάντες ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν ὄντως ὑπῆρχε εἰς δίκαιος ἄνθρωπος, ὁ τοιοῦτος θὰ ἠδύνατο πράγματι νὰ δώσῃ ἀντίλυτρον διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ (διὰ τὸν Ἀδὰμ καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ παραβάσει τοῦ Ἀδὰμ καταδικασθέντας), καὶ τοιοῦτοτρόπως, κατὰ τὴν θείαν διάταξιν, θὰ ἠδύνατο ν' ἀναδειχθῆ σωτὴρ (ἐλευθερωτῆς) τοῦ γένους αὐτοῦ ἀπὸ τῆς καταδίκης οὐδεὶς ὁμως τοιοῦτος ἠδύνατο νὰ εὐρεθῆ. «Οὐκ ἔστι δίκαιος, οὐδὲ εἰς». — Ψαλμ. μθ'. 7. Ρωμ. γ'. 10, 23.

Ὁ Θεὸς ὁμῶς ἐν τῇ Ἐαυτοῦ σοφίᾳ προεῖδε πάντα ταῦτα, παῖ προὐνόησε διὰ πάντα, πρὶν ἀκόμη ἀρχίσῃ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐν τῷ ὠρισμένῳ δὲ ὑπ' Αὐτοῦ καιρῷ ἐφανέρωσε τὸ σχέδιον αὐτοῦ διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς φθορᾶς, τῆς καταστροφῆς τῆς καταδίκης καὶ ἐξαχρειώσεώς του. Ὅποτε δὲ οὐδεὶς ὀφθαλμὸς ὑπῆρχε νὰ αἰσθανθῇ οἶκτον, καὶ οὐδεὶς βραχίων νὰ σώσῃ, τότε ὁ βραχίων τοῦ Θεοῦ ἐπέφερε σωτηρίαν. Ὁ βραχίων (ἡ δύναμις) τοῦ Κυρίου ὁ ἀποκαλυφθεὶς, ὁ ἐκταθεὶς ἐξ οὐρανοῦ, πρὸς βοήθειαν καὶ ἐξαγωγήν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ φοβεροῦ βυθοῦ τοῦ θανάτου, καὶ ἐκ τοῦ βορβορώδους πηλοῦ τῆς ἁμαρτίας καὶ διαφθορᾶς, ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. (Ψαλμ. με'. 2, Ἡσα. γ'. 1.) Ἡ δι' αὐτοῦ δὲ διακηρυχθεῖσα καὶ γνωσθεῖσα ἡμῖν βουλή καὶ σχέδιον τοῦ Θεοῦ εἶναι: —

(1) Ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τοῦ θανάτου, ἀπὸ τῆς «ἀρᾶς», ἀπὸ τῆς «δργῆς», ἣτις ἤδη ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ κόσμου. Ἡ ἀπολύτρωσις δ' αὕτη ἐπετελέσθη ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἡ θεία Δικαιοσύνη ἱκανοποιήθη τελείως, σύμπας δὲ ὁ κόσμος τῆς ἀνθρωπότητος λογίζεται ἤδη ὡς μεταβιβασθεὶς εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ἀγόρασμα αὐτοῦ, ὡς ἐξαγορασθεὶς παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος.

(2) Τούτου γενομένου, ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐκλέγει ἤδη ἐκ τοῦ λελυτρωμένου γένους τὸ «μικρὸν ποίμνιον» τῶν συγκληρονόμων, οἱ ὅποιοι, συνεπείᾳ τῆς μέχρις αὐτοθυσίας ἀφοσιώσεώς των εἰς Αὐτόν, θέλουσι λογισθῆναι ὡς συμμέτοχοι τῶν παθημάτων καὶ τῆς θυσίας αὐτοῦ, καὶ θὰ ἀξιωθῶσι νὰ συμμετάσχωσιν ἐπίσης εἰς τὰς οὐρανίας αὐτοῦ δόξας, καὶ τὸ μέλλον ἔργον τῆς εὐλογίας τοῦ κόσμου, — εἰς τοὺς καρποὺς τῆς θυσίας αὐτοῦ.

(3) Τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς ἀποκαταστάσεως μέλλει νὰ ἐπιτελεσθῇ ὑπὸ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Λυτρωτοῦ καὶ τῆς συγκληρονόμου Αὐτοῦ, τῆς Νύμφης αὐτοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, εἰς «τοὺς χρόνους τῆς ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν» (Πράξ. γ'. 19—21) ὅταν δὲ οἱ ἐκουσίως ἀσεβεῖς, οἱ θελη-

ματικῶς ἀπορρίψαντες τὴν θείαν χάριν καὶ ἔλεος, ὑπὸ τοὺς ὄρους τῆς νέας διαθήκης, θὰ ἔχωσι πλέον ἐξολοθρευθῆ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου αὐτοῦ Μεσίτου, τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λελυτρωμένου ἀνθρωπίνου γένους παραδοθῆ εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα, τέλειον καὶ πλήρες, ἐντελῶς ἐπαναχθὲν εἰς τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ ὁμοιότητα, καὶ μὲ ἠῤῥημένην γνῶσιν αὐτοῦ, ὡς ἐπίσης τῆς δικαιοσύνης καὶ ἁμαρτίας, — κτηθεῖσαν διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν δοκιμασιῶν τῆς κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν βασιλείας τῆς ἁμαρτίας, ὡς ἐξίσου καὶ ὑπο τὴν βασιλείαν τῆς δικαιοσύνης, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀποκαταστάσεως — τότε τὸ μέγα ἔργον τῆς Καταλλαγῆς θέλει συμπληρωθῆ. Πάντες δὲ ὅσοι δύνανται νὰ διαγνώσωσι τὸ ζήτημα τοῦτο σαφῶς καὶ εὐκρινῶς, δύνανται νὰ διῶδωσι εὐχερῶς τὴν ἀνάγκην τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ Καταλλαγῆς: ὅτι οὐδεμία εὐλογία καὶ μακαριότης δύναται νὰ ὑπάρξῃ διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος, εἰμὴ διὰ τῆς ἐπανόδου αὐτῶν εἰς πλήρη μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ αὐτῶν συμφωνίαν καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη συνδιαλλαγή ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως καὶ πρωτίστως τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, — τὴν ἀπότισιν ἢ πληρωμὴν τῆς ποινῆς αὐτοῦ. Διότι ὁ Θεὸς δέον νὰ ἦναι δίκαιος ἐνῶ θὰ δικαιοῖ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἄλλως οὐδέποτε θέλει δικαιώσῃ αὐτοὺς. — Ρωμ. γ'. 26.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ προεκτεθέντα βλέπομεν σαφῶς ὅτι, ὁ ἀριθμὸς τῶν καταλλαγέντων διὰ τῆς ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν — διὰ τῆς γενικῆς καὶ νομίμου ἄρσεως τῆς «ἀρᾶς» — οὐδὲν παρέχει ἡμῖν κριτήριον διὰ τοῦ ὁποίου νὰ δυνάμεθα νὰ δικάσωμεν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνων, οἵτινες, δι' ὑπακοῆς πίστεως, θέλουσι πραγματικῶς ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀρᾶς αὐτῆς, καὶ ἐπιστρέψῃ εἰς ἐνότητα καὶ συνταύτισιν ἑαυτῶν μετὰ τοῦ Πατρός, ἐπωφελοῦμενοι τῆς διὰ πάντας ἀνοιχθείσης εὐκαιρίας ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Λυτρωτοῦ. Τοῦτο δὲ δὲν ἀποτελεῖ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ πρότασιν, οὐδὲ λογικὸν ἔδαφος πρὸς ὑπόθεσιν ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ἡ θεία εὐνοία καὶ αἰωνία ζωὴ διὰ τοῦ Χριστοῦ θὰ ἐπιτευχθῆ παρ' οἰουδήποτε ἄλλου ἐκτὸς ἐκείνων οἵτινες θὰ προσέλθωσι εἰς πληρεστάτην ἁρμονίαν καρδίας πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ πάντας τοὺς νόμους τῆς δικαιοσύνης

αὐτοῦ. Χαίρομεν, ὁμως, ὅτι ἡ γνῶσις τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ,
καὶ ἄλλαι εὐκαιρίαὶ ἀπείρως καλλίτεραι ἐκείνων ὧν ἀπο-
λαύει ὁ κόσμος ἐν τῷ παρόντι, θέλουσι προσφερθῆ κατὰ τὸν
ὠρισμένον καιρὸν τοῦ Θεοῦ εἰς πᾶν πλάσμα αὐτοῦ. — Α΄.
Τιμόθ. β΄. 6.

Ὑμνηθῆτω ἡ ἀγάπη
Τοῦ ἐνδόξου Λυτρωτοῦ,
Τοῦ ἐπὶ σταυροῦ θανόντος
Ὑπὲρ γένους τοῦ θνητοῦ

Ὑμνηθῆτω ὁ Σωτὴρ μου
Μὲ τὸ αἷμα ὁ Λυτρωτὴς,
Τὸ χυθὲν ἐπὶ τοῦ ξύλου,
Ἐσωσεν ἐκ τῆς ποινῆς.

Πανταχοῦ νῦν κηρυχθῆτω
Πῶς μᾶς ἔσωσεν Αὐτός.
Πῶς ἀπέτισε τὰ λύτρα
Ὁ Σωτηρ ἡμῶν Χριστός.